



МОНГОЛЫН НООСОН
БҮТЭЭГДЭХҮҮН
ҮЙЛДВЭРЛЭГЧДИЙН
ХОЛБОО

МОНГОЛ НООС – ХХІ ЗУУН ЭЭРЭХ ҮЙЛДВЭРИЙН ТӨСӨЛ

Төсөл хэрэгжүүлэх хугацаа: 8 жил
Төслийн өртөг: 13,6 сая доллар

Тэргүүн Б.Ганбат

Бэлтгэсэн: Д.Сугар –МНБҮХ менежер

Улаанбаатар хот
2025.11.05

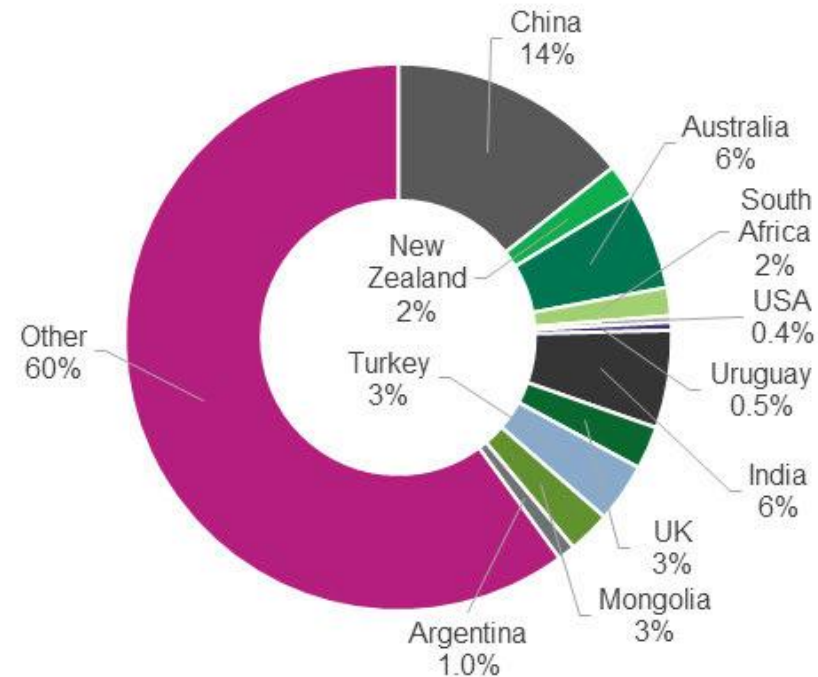
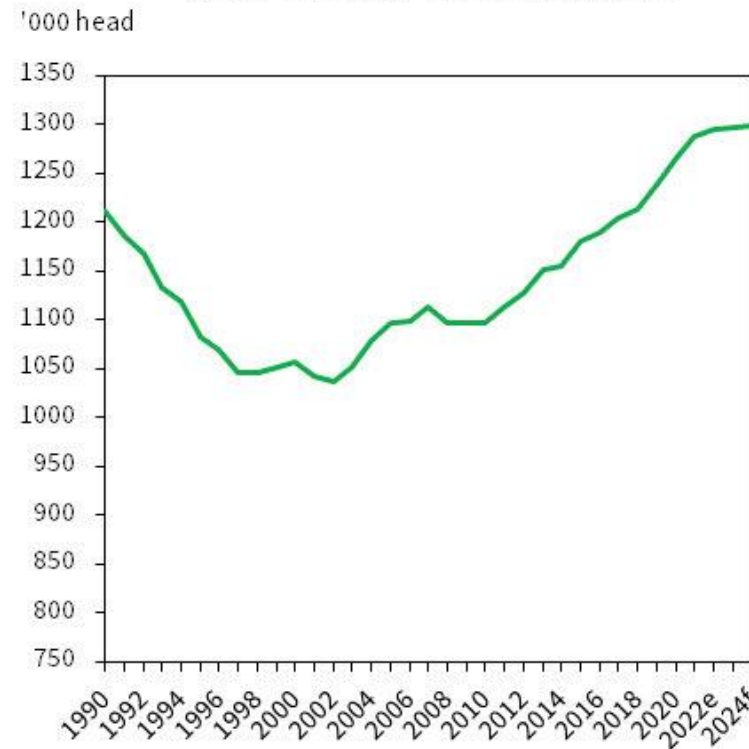
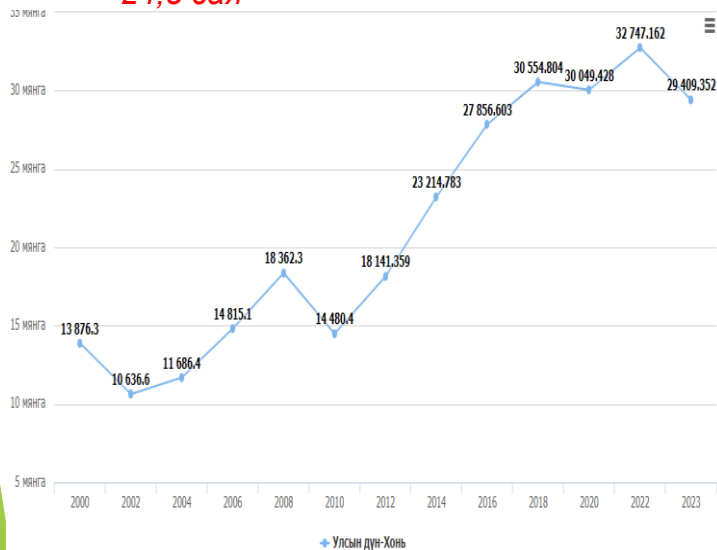


ДЭЛХИЙН ЗАХ ЗЭЭЛД ХОНИНЫ ТОО ТОЛГОЙ



World Sheep Numbers 2024

Монгол хонины тоо толгой, 2024 - 24,5 сая



Source: FAO, Poimena Analysis and International Wool Textile Organisation

Note: For southern hemisphere countries the year refers to the season ending e.g. 2020 = 2019/20

Data in 2022 is an estimate and in 2023 and 2024 is a forecast

Updated 2 February 2023

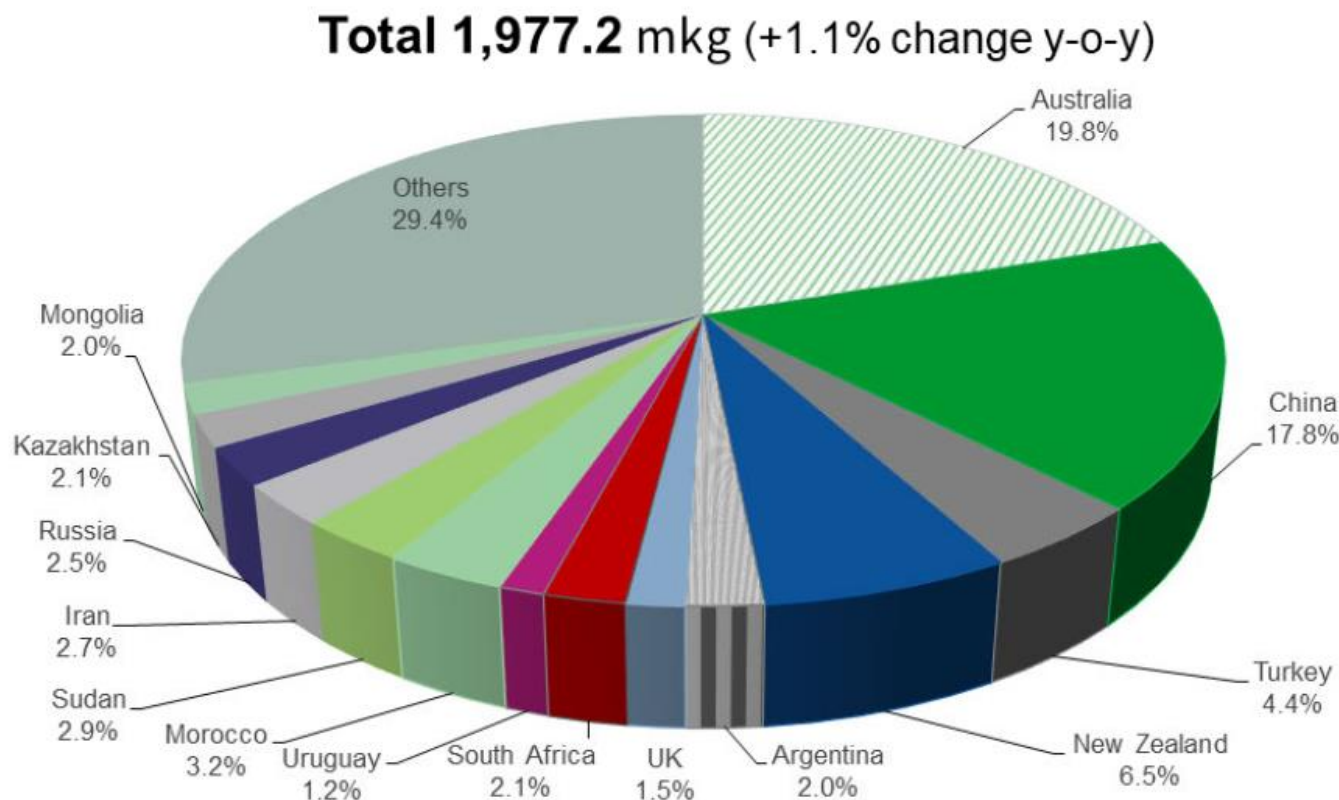




ДЭЛХИЙ ЗАХ ЗЭЭЛ ХОНИНЫ НООС БЭЛТГЭЛ



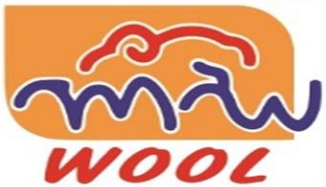
36000 тонн дэлхийд 3%-ийг эзэлж байна



Source: FAO and IWTO member countries, Poimena Analysis & Delta Consultants
Updated: 2 February 2023



World Wool Production by Country: Greasy 2022



Таван хошуу малын тоо толгой



Монгол орон нь мал аж ахуй голчилсон орон бөгөөд малчид уламжлалт нүүдлийн аж ахуйгаа эрхлэн аж төрдөг. 2024 оны байдлаар Адуу, Үхэр, Тэмээ, Хонь, Ямаа зэрэг Монгол таван хошуу малын нийт тоо толгой 57,650,650 тоологдсон.

24,491,120

ХОНЬ



22,920,180

ЯМАА



4,683,230

АДУУ



5,075,550

ҮХЭР



480,570

ТЭМЭЭ

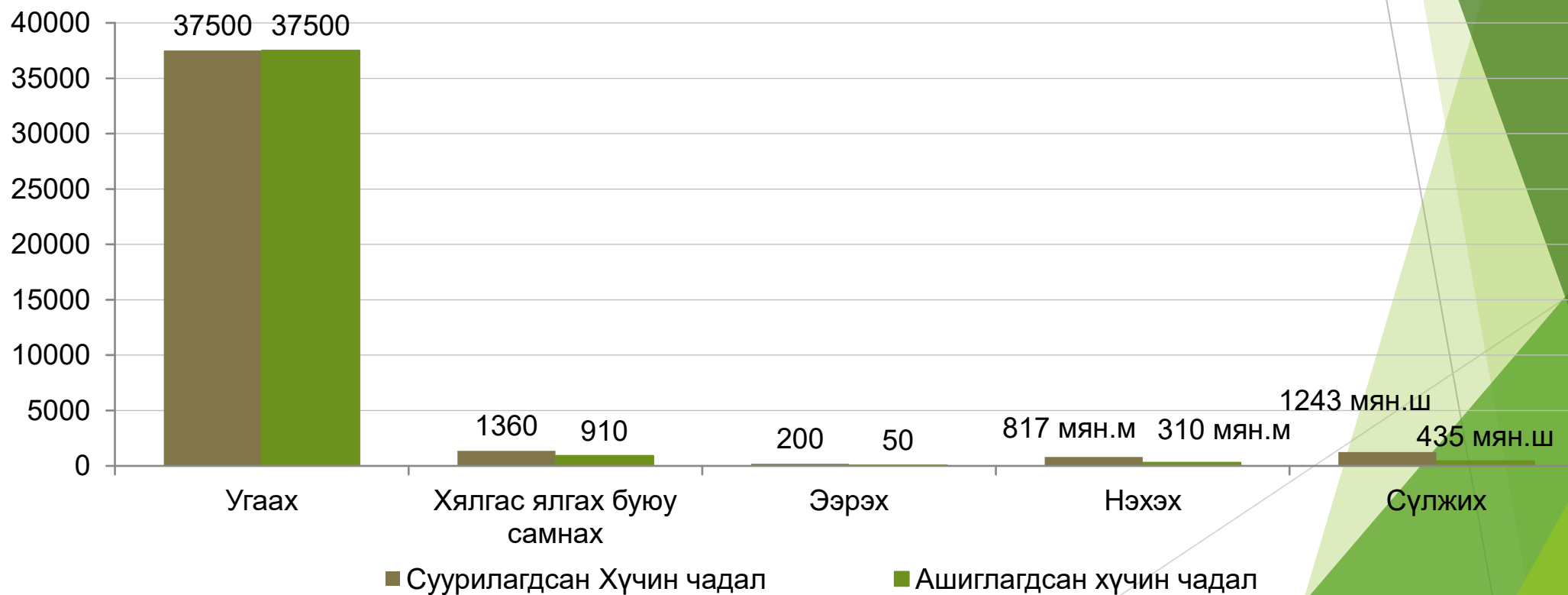




ҮЙЛДВЭРИЙН ХҮЧИН ЧАДАЛ, АШИГЛАЛТ

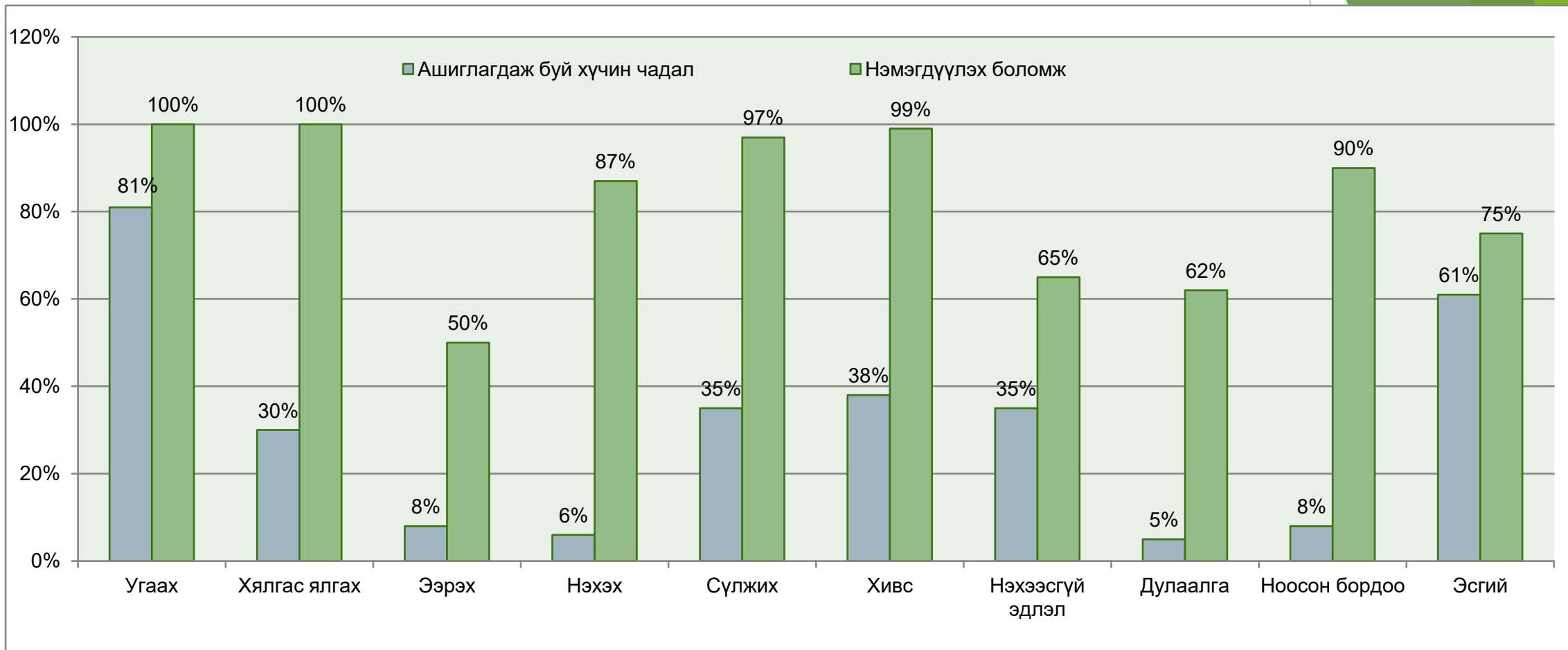


Хүчин чадал /тонн/





НООС БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРҮҮДИЙН ХҮЧИН ЧАДЛЫН АШИГЛАЛТЫГ НЭМЭГДҮҮЛЭХ БОЛОМЖ



Үйлдвэрүүдийн суурилагдсан хүчин чадал, үйлдвэрлэлийн төрлөөсөө хамааран 5-61%-ийн ашиглалттай байгааг төсөл хэрэгжүүлснээр 51-100%-д хүргэх боломж байна.



ТӨРИЙН БОДЛОГО



Засгийн Газрын 2020-2027 оны үйл
ажиллагааны хөтөлбөрт:



Ноос боловсруулах салбарын үйлдвэрүүдийг
хөгжүүлэх талаар гаргасан бодлого

- 2.5.14. Бүтээн байгуулалтын томоохон төслүүдийн үр дүнд болон хувийн хэвшил, жижиг, дунд үйлдвэрлэл, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих замаар 150,000 ажлын байр шинээр бий болгоно.
- 3.3.9 Мал аж ахуйн гаралтай бүтээгдэхүүнийг боловсруулах үйлдвэрлэлийг дэмжих замаар мах, ноос, ноолуур, арьс шир боловсруулах үйлдвэрийн бүтээмжийг нэмэгдүүлнэ.
- 3.3.10. Мал, малын гаралтай түүхий эдийг боловсруулах байгальд ээлтэй цогцолбор байгуулж, хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлнэ.
- “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах” тухай хууль, Засгийн Газрын 2015 оны 336-р тогтоолын хэрэгжилтийг хангах замаар төрийн худалдан авалтаар үндэсний үйлдвэрлэлийг дэмжих



Бэлтгэгдсэн

1923 онд ноос угаах
үйлдвэрийн ажилтан
бэлтгэж эхэлсэн

Суралцаж буй

- Архангай
- Орхон
- Мон-СоПК
- Өвөрхангай
- Төв аймаг БЧ
- Ховд
- СЗҮТМСҮТ



WWW.MERGEJIL.MN
Мэргэжлийн сургалт

IE8152-12
IE8152-34

САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦ

- Архангай
- Орхон
- Мон-СоПК
- Өвөрхангай
- Төв аймаг БЧ
- Ховд

Нийт 825

Техникийн

IE8152-31
IE8152-32
IE8152-33
IE8152-35
IE8152-36
IE8152-31

Нийт 325

ШУТИС	НҮТ (СҮТ, ЭҮТ)	1979	1040	20
	Нэхмэлийн үйлдвэрийн хими технологи (2004-2021)	2004	53	
	Хөнгөн үйлдвэрийн машин, тоног төхөөрөмж (ХҮ автоматжуулалт)	1961	601	10
	ХҮТЗЗБ (ОБТ, ОБЗЗБ)	1985	1062	30
ХХААИС	ТС/Мал амьтны гаралтай түүхий эд судлал	1968	1100	
	Бараа түүхий эдийн технологи	2012	65	15
	Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний хими технологи	2001	135	50



ХӨДӨЛМӨРИЙН ГАВЬЯАНЫ УЛААН ТҮГИЙН ОДОНТ
ШИНЖЛЭХ УХААН, ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ
MONGOLIAN UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY



Дээд

D081104

D0723;
D072301;
D072304;
D071509

Нийт 125

Нийт 4056





Нийт бэлтгэл: 37850 тн ноос

- 36000 тн хонины ноос
- 1700 тн тэмээний ноос
- 150 тн сарлагийн хөөвөр

13850 тн

- 9000 тн хивс
- 3000 тн бордоо
- 1850 тн эсгий эдлэл

- 1.6 сая м.кв хивс- / дотоод, 16 орон экспорт /
- 2000 тн бордоо-/Тэр бум мод, Хүнс хувьсгал, экспорт /
- 4.1 м.кв эсгий эдлэл, хувцас

24000 тн ноос боловсруулах

Угаах үйлдвэрийн гарц, 50%
-12000 тн угаасан ноос

Угаах 21 үйлдвэр

35%

4200 тн хялгасыг ялгасан ноос

2000 тн хялгас ялгасан ноос
экспорт

Хялгас ялгасан ноос ноолуурыг ээрэх үйлдвэрт
оруулна
/2300 тн/
(2150 тн ноос + 150 тн ноолуур)
/ холио 950 тн ширхэгт /

Төсөлд ашиглагдах
түүхий эд

Эсгий, гар урлал
(700 тн)
/эсгий малгай,
ороолт,углааш, цүнх,оймс,
бэлэг дурсгал,ширмэл /
Япон,Германи,Недерланд
и,Франц

Нарийн ээрмэл 500 тн, 80%
(ноос+ноолуур)

Бүдүүн ээрмэл 1500 тн, 90%
(ноос+ноолуур)

Бүдүүний 4+10 үйлдвэр
Нарийны 1+4 үйлдвэр

Нэхмэлийн 350 тн
(ноос+ноолуур)
Төрийн худалдан авалт,
бусад

Сүлжмэлийн 150 тн
(ноолуур)
Экспорт, дотоод

Нэхмэл даавуу
280 тн
Польто,-120, малчид -
дээл

Сүлжмэл 520 тн
/малчин ард иргэд,
цамц,малгай,ороолт /
Оймс 700 тн



Анхан шатны үйлдвэрлэл



01 Ангилан ялгах

Бэлтгэсэн түүхий эдийг, өнгө, ширхэгтээр нь гар аргаар ангилан ялгана

02 Угаах

Ялгасан түүхий эдийг технологийн дагуу угаана

03 Самнах

Самнах машинаар оруулж, хялгасыг ноосноос ялгана.

04 Баглаж пресслэх

Хялгасыг ялгаж бэлэн болсон ноосыг баглаж пресслэнэ.



Ээрэх үйлдвэр

Ээрэх үйлдвэр нь дараах дамжлагуудаас бүрдэнэ

Будах

Ноосыг өнгийн дагуу
будах

Ээрэх

Утас мэт хэлбэрт орсон
цувималыг сунгаж, эрч
өгөх утас болгох

Эрчлэх

Утсыг эрчилж, даацыг
нэмэгдүүлэх

Холих

Ноосыг самнах машинд
оруулахад бэлдэх

Самнах

Задгай ноосыг утас мэт
хэлбэрт оруулах

Давхарлан ороох

Утсыг давхарлан ороож
илүү даацтай утас болгох

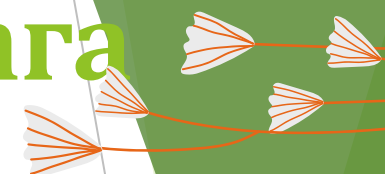
Будах дамжлага



- Задгай 100 кг-аар будах - 1 ш
 - Задгай 100 кг-аар будах машинд ноосыг чихэж хийх зориулалттай машин - 1 ш
 - Задгай 50 кг-аар будах - 1 ш
 - Задгай 25 кг-аар будах - 1 ш
 - Гогцоогоор 25 кг-аар будах - 1 ш
 - Патроноос гогцоо ороох машин - 1 ш
 - Гогцооноос буцаагаад патрон руу ороох машин - 1 ш
 - Сэгсрэх - 1 ш
 - Хатаах машин - 1 ш
 - Дээжний зориулалттай будах - 1 ш
- Нийт - 10 машин



Самнах дамжлага

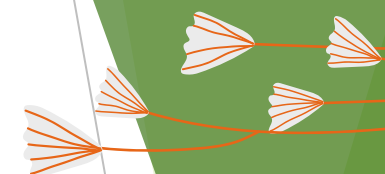


- Холих машин - 1 ш
- Самнах машин - 3 ш

Нийт - 4



Ээрэх

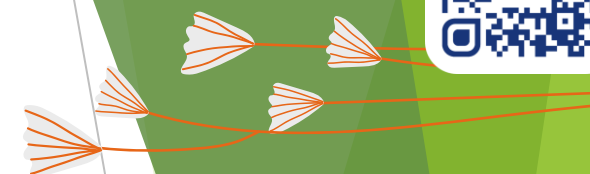


- Bigagli мөлхөө ээрэх 576 голтой машин - 3 ш
- Шилжүүлэн ороох - 1 ш
- Эрчлэх - 3 ш
- Давхарлан ороох - 1 ш
- Тасарсан утсыг залгах Splicer төхөөрөмж - 2 ш
- Ээрэхийн туслах эд ангиуд - 1 ком
- Утас чийгшүүлэх машин - 1 ш

Нийт - 11



Лаборатори



- Ээрмэл утасны лабораторийн тоног төхөөрөмжүүд - 8 ш

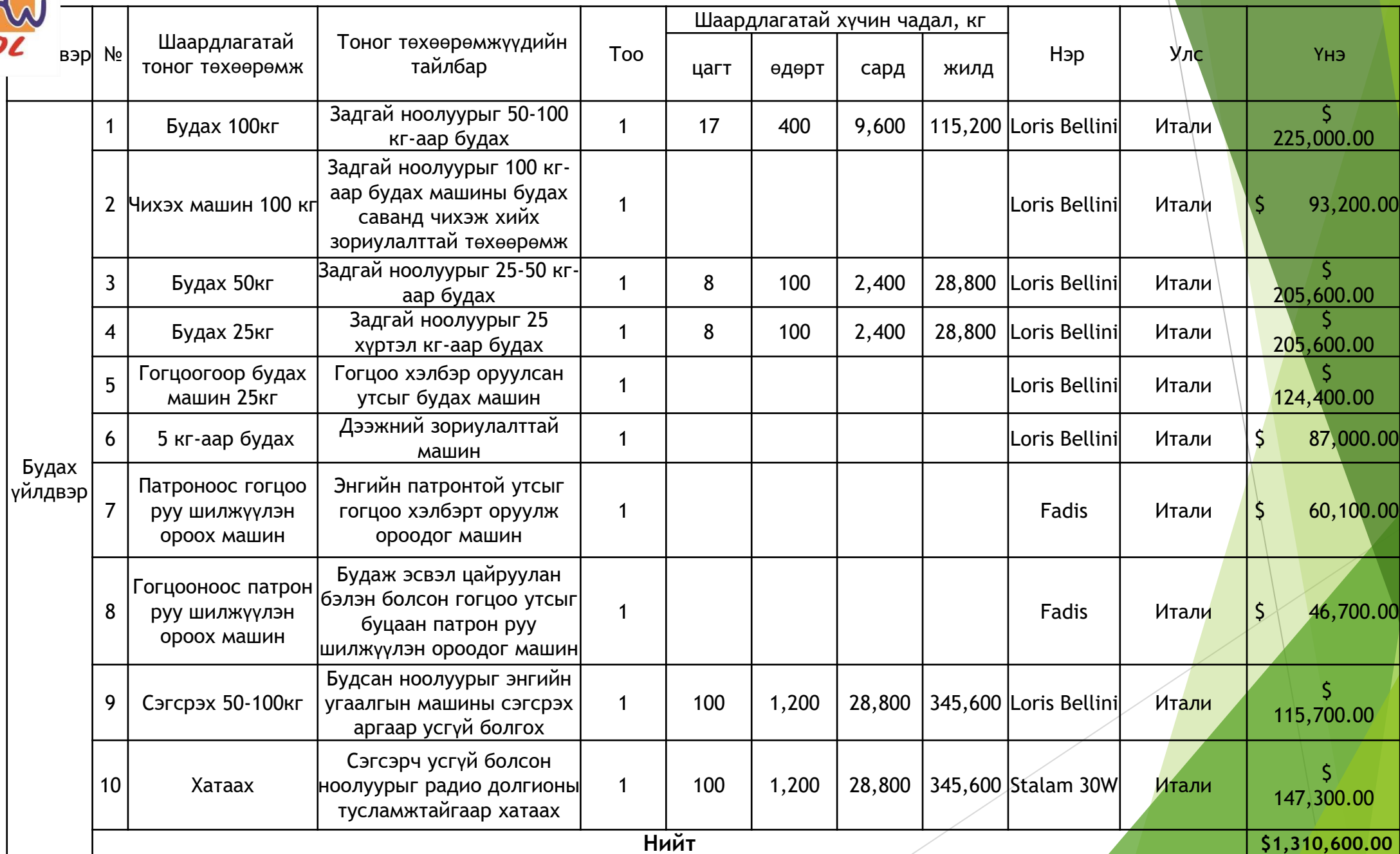
- Будахын лабораторийн тоног төхөөрөмжүүд - 10 ш



Туслах хэрэгслүүд



- Самнах машины цэвэрлэгээний ком - 1 ком
- Самнах машины кардлент угсрах, точилдох ком - 1 ком
- Засвар үйлчилгээний болон бусад эд анги хэрэгслүүд - 1 ком

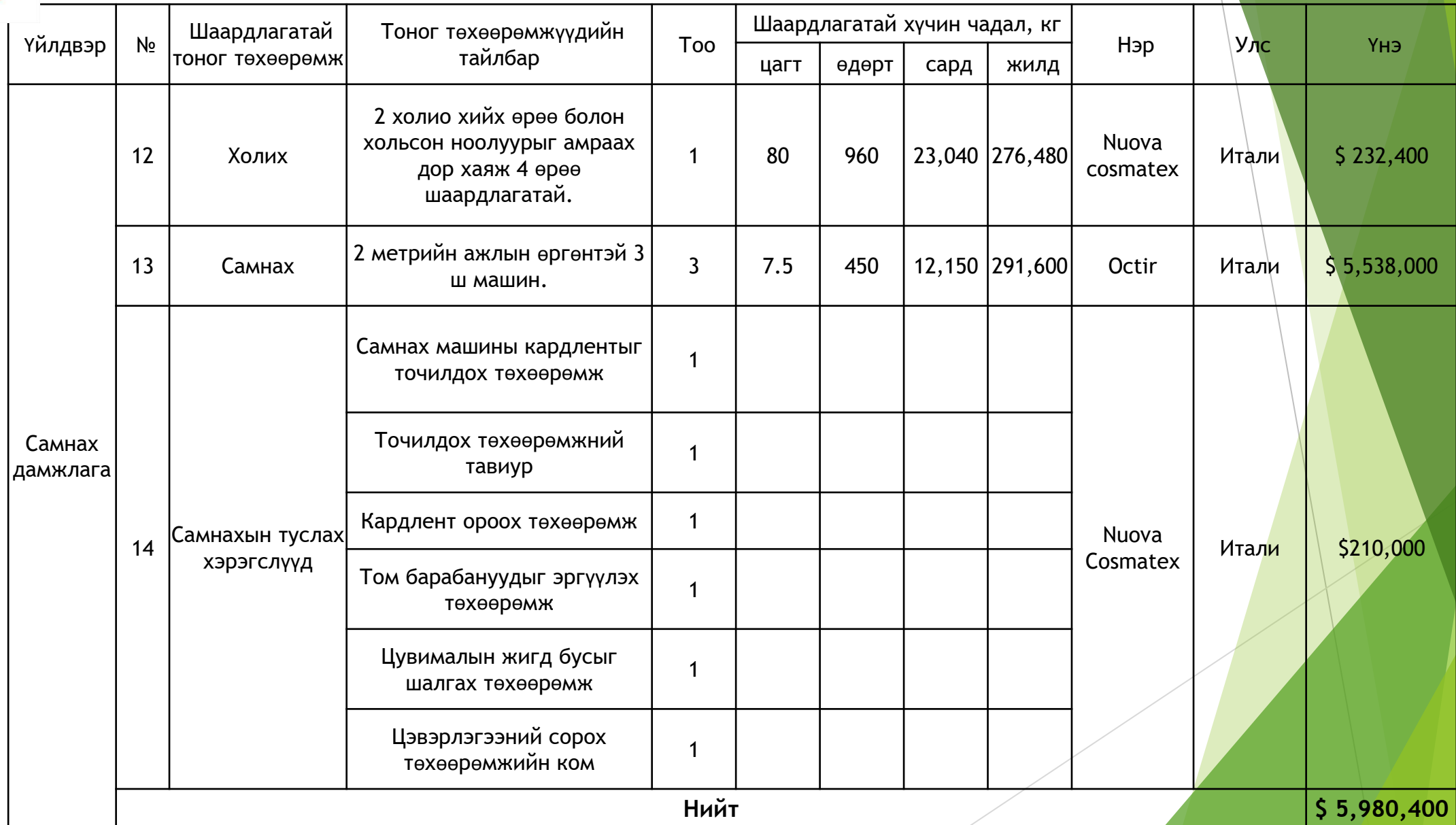


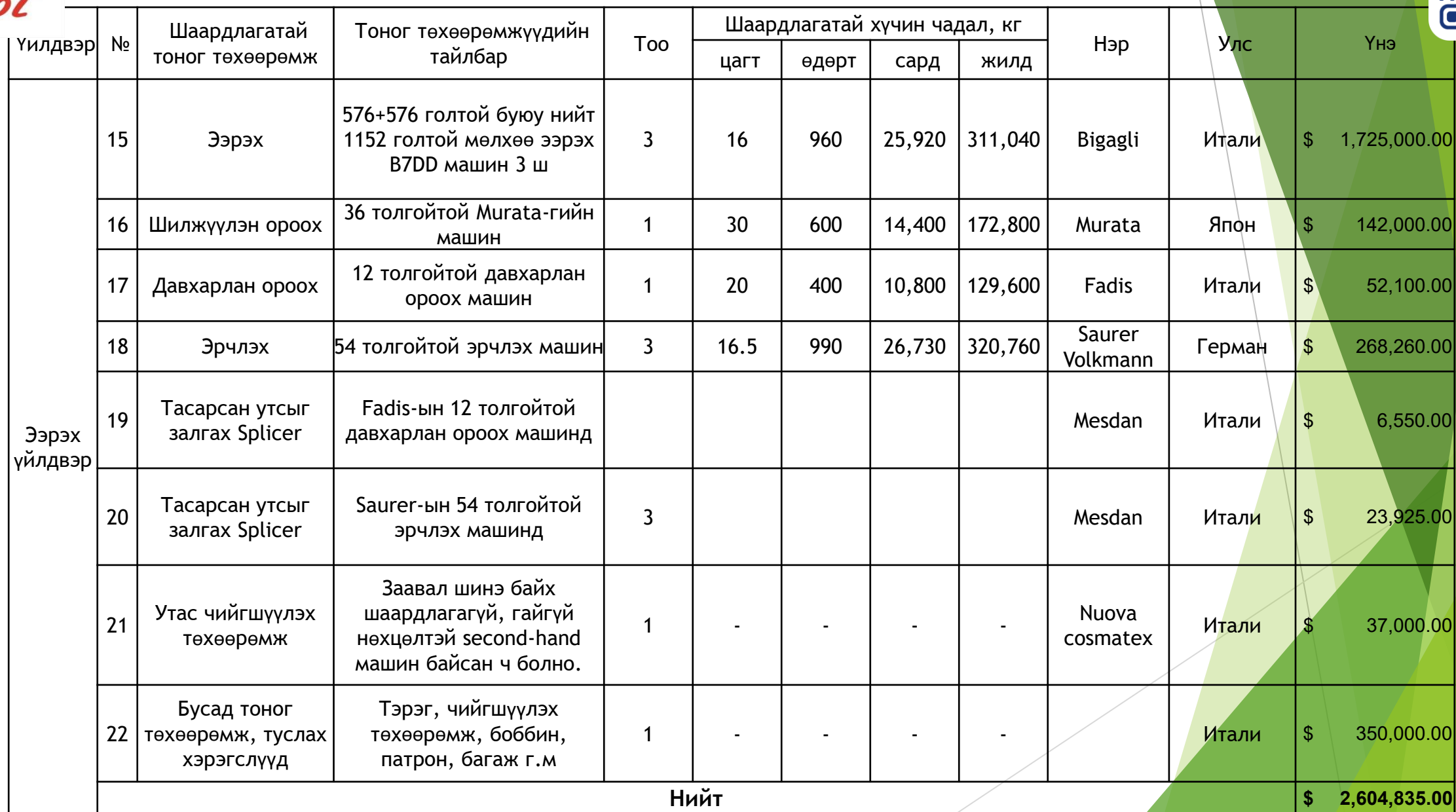


Будахын лабораторид шаардлагатай тоног төхөөрөмжүүд



11	Thermo-hygrograph 180B LAB	Чийг хэмжиж, график зурах	1	Mesdan	Итали	\$	624.00
	Humy tester III 185C LAB	Зүүтэй чийг хэмжих багаж	1			\$	1,320.00
	AQUA-LAB 2450 LAB	Чийг хэмжих төхөөрөмж (хурдан, нарийвчлал сайтай)	1			\$	34,500.00
	SpectroLab II 3393B	Өнгө тодорхойлох төхөөрөмж	1			\$	28,500.00
	Colormatic 323G	Будах жор гаргах лабораторийн төхөөрөмж	1			\$	22,100.00
	Campiocolor 85/A 323V	1 талдаа 5 хүртэлх дээж будах боломжтой лабораторийн будах машин	1			\$	24,200.00
	Light Lab 173B	Будсан өнгийг хиймэл байгалийн гэрэлд хардаг хайрцаг	1			\$	2,850.00
	"Sartorius" Precision Balance 165.702	120гр х 0.0001 гр-ын нарийвчлалтай жин	1			\$	2,250.00
	Perspirometer	Хөлс шүлтэнд будгийн тогтвор үзэх төхөөрөмж	1			\$	2,710.00
	Electronic crock meter 198B Lab	Будгийн тогтворыг үрэлтээр үзэх төхөөрөмж	1			\$	2,915.00
Будахын Лаборатор (багц)						\$	121,969.00







Утасны лабораторид шаардлагатай тоног төхөөрөмжүүд



21

Uster Tester UT6	Цувимал болон утасны жигд бусыг тодорхойлох аппарат **	1	Uster Technologies AG	Швейцарь	\$ 131,000.00
Autodyn II - 2514 Lab	Утасны даац үзэх аппарат **	1	Mesdan	Итали	\$ 23,500.00
Twist Lab - 2531 CLAB	Утасны эрч үзэх аппарат **	1			\$ 3,865.00
Micro Lab - 250E Lab	Ширхэгтээс бэлэн даавуу, сүлжмэлийн ширхэгтийг нарийвчлан үзэх микроскоп **	1			\$ 15,750.00
Count Analyser II - 1666 Lab	Цувималын, утасны номер тодорхойлогч **	1			\$ 3,400.00
Electronic wrap reel - 161M Lab	Утасны номер үздэг аппарат **	1			\$ 2,850.00
Planofil electric hairiness table - 2520 Lab	Утасны үслэг үзэх аппарат **	1			\$ 2,640.00
Classifiber KCF/W - 330A Lab	Ширхэгтийн уртыг хэмжих аппарат **	1			\$ 36,850.00
Лаборатор (багц)					\$ 219,855.00



САМНАХ ,ЭЭРЭХ ,БУДАХ үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн НИЙТ хөрөнгө оруулалт

No	Нийлгээний утга	Тоохэмжээ	Нийт Хөрөнгө Оруулалт /Доллар /
1	Самнах -Ээрэх -250 тонн	10 шугам	\$ 1,043,799.66
2	Ээрэх - Самнах -250	1.00	\$ 5,980,400.00
3	Ээрэх - Эрчлэх, ороох	1.00	\$ 2,604,835.00
4	Будах	1.00	\$ 1,310,600.00
5	Будах - шаардлагатай тоног төхөөрөмж	1.00	\$ 110,969.00
6	Утасны лаборатори	1.00	\$ 219,855.00
	Нийт тоног төхөөрөмж		\$ 11,270,458.66
7	Тээвэр зардал	1.00	\$ 300,000.00
	Amount		
8	Барилга Ээрэх /60*42 /	2520	\$ 665,000.00
9	Барилга -самнах ,агуулах / 60m*132 m	7920	\$ 1,430,000.00
10	Суурьлуулалт зардал		\$ 500,000.00
	Total amount		\$ 13,665,477.66



Хүн хүч болон цалингийн мэдээлэл



#	Ажлын байр	Ажилтны тоо	Сарын цалин	Сарын цалин (нийт)	Жилийн цалин (12 сар)
1	Ээрэх үйлдвэрийн дарга	1	\$ 1,500.00	\$ 1,500.00	\$ 18,000.00
2	Технологич инженер	1	\$ 1,350.00	\$ 1,350.00	\$ 16,200.00
3	Мастер	3	\$ 1,000.00	\$ 3,000.00	\$ 36,000.00
4	Тооцоо гаргагч	4	\$ 850.00	\$ 3,400.00	\$ 40,800.00
5	Лаборант/ Чанар шалгагч	4	\$ 850.00	\$ 3,400.00	\$ 40,800.00
6	Засварын ахлах механик	1	\$ 1,100.00	\$ 1,100.00	\$ 13,200.00
7	Самнах машин баригч	6	\$ 1,000.00	\$ 6,000.00	\$ 72,000.00
8	Ээрэх машин баригч	6	\$ 900.00	\$ 5,400.00	\$ 64,800.00
9	Шилжүүлэн ороох машин баригч	4	\$ 900.00	\$ 3,600.00	\$ 43,200.00
10	Эрчлэх машин баригч	4	\$ 850.00	\$ 3,400.00	\$ 40,800.00
11	Давхарлан ороох машин баригч	2	\$ 850.00	\$ 1,700.00	\$ 20,400.00
12	Засварчин	3	\$ 850.00	\$ 2,550.00	\$ 30,600.00
13	Хангамжийн менежер	1	\$ 1,000.00	\$ 1,000.00	\$ 12,000.00
14	Хүний нөөцийн менежер	1	\$ 1,000.00	\$ 1,000.00	\$ 12,000.00
15	Аюулгүй ажиллагааны инженер	1	\$ 1,000.00	\$ 1,000.00	\$ 12,000.00
16	Жолооч	1	\$ 800.00	\$ 800.00	\$ 9,600.00
17	Total	43		\$ 40,200.00	\$ 482,400.00



ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ӨГӨӨЖ, ҮР ДҮН



1. Хөрөнгө оруулалтын шинжилгээ

		ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ШИНЖИЛГЭЭ / доллар /								Нийт дүн
		2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Хөрөнгө оруулалт	13,665,478									
Үйлвэр - самнах тн		150	220	220	220	220	220	220	220	
Үйлдвэр- ээрэх			150	220	220	220	220	220	220	
Орлого		14,250,000	38,150,000	46,200,000	46,200,000	46,200,000	46,200,000	46,200,000	46,200,000	329,600,000
Зардал		13,200,000	35,410,000	42,900,000	42,900,000	42,900,000	42,900,000	42,900,000	42,900,000	306,010,000
Цэвэр ашиг		1,050,000	2,740,000	3,300,000	3,300,000	3,300,000	3,300,000	3,300,000	3,300,000	23,590,000
				Дундаж ашиг		2,948,750				
Хөрөнгө оруулагчид ногдох ашиг		525,000.00	548,000.00	660,000.00	660,000.00	660,000.00	660,000.00	660,000.00	660,000.00	5,033,000.00
50%				Дундаж ашиг		629,125				
ХО буцаалт										
Хөрөнгө оруулалт				2,500,000	2,500,000	2,500,000	2,500,000	2,500,000	1,165,478	13,665,478



ЭЭРСЭН УТАСНЫ ХЭРЭГЛЭЭ , БОЛОМЖ



№	УТГА	Хэрэгцээ / тонн /
1	МНБҮХ - 200 сүлжих үйлдвэр	180.00
2	Узбекстан -хамтарсан үйлдвэр	50.00
3	Казакстан -хамтарсан үйлдвэр	50.00
4	Экспорт	50.00
5		
	НИЙТ ДҮН	330.00



Төсөлд хамтрах байгуулагууд



№	БАЙГУУЛЛАГУУД	ТАЙЛБАР
1	Итали -Космотекс	Монголын зах зээл 20 жил ээрэхийн тоног төхөөрөмж нийлүүлж, Дэлхийд ээрэхийн тоног төхөөрөмж нийлүүлэлтээрээ тэргүүлэгч компани
2	Итали -Супер гланз	Евро стандарт бүхий Грийн ,ЭКО сертипкат бүхий ноос ,ноолуур угаах саван болон бусад будгийн химийн бодис үйлдвэрлэгч .Одоогийн байдлаар монголын 30 гаруй компанид бүтээгдэхүүнээ нийлүүлж байна
3	Гатурбо ХХК	Италийн Begagli , Saure, Octer - кмпанийн албан ёсны Монгол дахь төлөөлөгч
4	МНБҮХолбоо	Төслийн уридагч - дээрх Италийн компаниудтай хамтран ажиллах санамж бичиг зурсан.
5	Цагаан алт хөтөлбөр	Төслийн хамтран оролцох
6		
		-



Төслийн үр дүн, өгөөж



Уг ээрэх төслийг хэрэгжүүлсэнээр Монгол улсын ноос ноолуурын салбарт томоохон хөрөнгө оруулалт болох бөгөөд, түүхий эдийн ашиглалтыг 40%-р нэмэгдүүлж, 60 гаруй хүнд шууд, шууд бусаар 1000 гаруй хүнд ажлын байр бий болгох боломжтой бөгөөд, Монгол улсад нэмэгдсэн өртөг шингэсэн байгальд ээлтэй бүтээгдэхүүн органик эко үйлдвэрлэлийн хэмжээг 30%-р шууд нэмэгдүүлэх боломжтой.

